

ע"פ 8002/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 8002/15

כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט מ' מזוז

לפני:

פלוני

המערער:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 21.09.2015 בת"פ 20656-11-13 שניתן על ידי
כבוד השופט א' טובי

כ"ה בשבט תשע"ו (4.2.16)

תאריך הישיבה:

עו"ד איברהים כנאענה

בשם המערער:

עו"ד עילית מידן

בשם המשיבה:

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט א' טובי) בת"פ 20656-11-13 מיום 21.9.2015, במסגרתו הושטו על המערער - בעקבות הרשעתו בהכרעת הדין מיום 17.6.2015 - 30 חודשי מאסר בפועל; הפעלת שני מאסרים מותנים - האחד בן שבעה חודשים והשני בן 15 חודשים - כך שיחפפו אחד לשני וירוצו במצטבר לעונש המאסר בפועל שהושט בהליך דן; 18 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר; ופיצוי המתלוננת בסך של 7,000 ש"ח.

תמצית כתב האישום

1. כתב האישום שהוגש כנגד המערער ביום 12.11.2013 מייחס לו שלושה אישומים.

על פי האישום הראשון, המערער והמתלוננת היו נשואים מיום 1981. ועד ליום 1984, וכן מיום 1995. ועד ליום 2012. לשניים שבעה ילדים, מהם שלושה קטינים. במועדים הרלוונטיים, התגוררה המתלוננת בביתה בצפון הארץ, בנפרד מהמערער, ביחד עם שלושת ילדיהם הקטנים: ח.ב. (יליד 1998); ז.ב. (יליד 2001); ו.ב. (ילידת 2003). ביום 6.8.2011 בשעה 16:30 לערך, הגיע המערער לביתה של המתלוננת והתפתח ויכוח בין השניים. בעקבות הוויכוח, עלה המערער לגג הבית, פירק את צלחת הלווין שעל הגג והשליכה לאדמה. לאחד מכן חזר המערער לחדר הכניסה של הבית ואיים כי יתקוף את המתלוננת ויזרוק אותה ליער, תוך שהוא אוחז בה ומטלטל את גופה בשתי ידיו. בשלב זה ביקש בנם הבגיר של השניים, ב', שגר בקומה מעל ביתה של המתלוננת, כי המערער יחדל ממעשיו. בתגובה, נכנס המערער לביתה של המתלוננת, נטל משם סכין קצבים, ורץ לכיוון דירתו של ב'. כשהגיע לפתח הדירה, היכה המערער את ב' באמצעות הסכין בכתפו וניסה לדקור אותו בראשו, אך ב' הגן על ראשו ונדקר עקב כך בידו השמאלית. דקירה זו הובילה לאשפוזו של ב', והניעה את המתלוננת להגיש תלונה במשטרה. ביום 8.8.2011, בשעה 10:30 לערך, הגיע המערער לביתה של המתלוננת ואיים עליה כי אם לא תבטל את התלונה, ינתק אותה מזרם מחשמל וימכור את הבית. כן איים המערער על המתלוננת כי יגרם לאחיה להיות נכים. בגין המעשים האלו, הואשם המערער בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שתי עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין; עבירה של תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 379 ו-382(ב) לחוק העונשין; ועבירה של הדחה בחקירה לפי סעיף 245(ב) לחוק העונשין.

על פי האישום השני, במהלך נישואיהם של המערער והמתלוננת, נהג המערער להכות את המתלוננת, כאשר בין היתר דחף אותה וסטר לה. בחודש יולי 2010, במועד שאינו ידוע במדויק עובר ליום 6.7.2010, ובעת שהמערער והמתלוננת שהו בביתם ביחד עם ילדיהם הקטנים, פרץ ויכוח בין השניים. במהלך הוויכוח היכה המערער את המתלוננת בכל חלקי גופה וגרם לה לסימני חבלה בגב ובבית החזה, וכן איים עליה שירצח אותה תוך שהוא אוחז בסכין מטבח. ביום 20.5.2011, היכה המערער את המתלוננת בכל חלקי גופה ודחף אותה בחוזקה, וכתוצאה מכך נפלה המתלוננת לרצפה, ראשה נחבט, ונגרמו לה סימני חבלה ושפשוף במצח. בגין המעשים האלו הואשם המערער במספר עבירות של תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 379 ו-382(ב) לחוק העונשין ובשתי עבירות של גרימת חבלה של ממש לבת זוג לפי סעיפים 380 ו-382(ג) לחוק העונשין.

על פי האישום השלישי, במהלך נישואיהם של המערער והמתלוננת, היכה המערער את שלושת ילדיהם הקטנים

במספר בהזדמנויות שונות, וזאת בין השאר אותם באמצעות חגורה ובאמצעות בעיטות. בשנת 2011, בעת שהמערער רב עם המתלוננת, ניסה ח.ב. להרחיקו ובתגובה לכך סטר המערער לח.ב. בפניו. בהזדמנות אחרת, בעת שהמערער וח.ב. שהו בבית, ח.ב. אמר למערער משפט מפרסומת בטלוויזיה ובתגובה לכך היכה המערער את ח.ב. באמצעות חגורה בידיו, בגבו ובבטנו. בתגובה, נמלט ח.ב. מפני המערער, שדלק אחריו והמשיך להכותו באמצעות מקל עץ. בהזדמנות נוספת, היכה המערער את ז.ב. באופן שתפס בחולצתו, משך אותו כלפי מעלה וסטר לו בחוזקה בפניו. לאחר מכן, נטל המערער כפכף והכה את ז.ב. באמצעותו. במועד אחד, היכה המערער את ח.ב. בגבו, בידיו וברגלו באמצעות חגורה, וזאת מפני שח.ב. רצה לצאת לטיול. בגין המעשים האלו הואשם המערער בביצוע מספר עבירות של תקיפת קטין או חסר ישע בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 379 ו-382(ב) לחוק העונשין ובארבעה מקרים של תקיפת קטין או חסר ישע לפי סעיף 368(א) סיפא לחוק העונשין.

הכרעת הדין בבית המשפט המחוזי

2. במסגרת הכרעת הדין שניתנה ביום 17.6.2015, הורשע המערער בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.
3. במסגרת תשובתו לכתב האישום, כפר המערער במיוחס לו. ביחס לאישום הראשון טען המערער כי בנו ב' זרק אבנים לעבר רכבו, שבר את השמשה הקדמית ואף הגיע עם סכין במטרה לתקוף את המערער. לטענת המערער, ב' נפצע במהלך ניסיונות ההתגוננות שלו.
4. בפתח הכרעת הדין סקר בית המשפט המחוזי את ראיות התביעה המרכזיות בתיק, ובראשן ארבע הודעותיה של המתלוננת במשטרה; עדותה בבית המשפט; הודעותיו ועדותו של ב'; ועדותה של חוקרת הילדים שחקרה את שלושת ילדיו הקטינים של המערער. בהמשך סקר בית המשפט את ראיות ההגנה, לרבות הודעותיו של המערער במשטרה ועדותו בבית המשפט. במסגרת הודעותיו ועדותו, מסר המערער כי ב' הוא זה שתקף אותו והכחיש כי תקף את ילדיו או את אשתו.
5. לאחר שבחן את כלל הראיות, הגיע בית המשפט המחוזי למסקנה כי יש להעדיף את התשתית הראייתית שהונחה על ידי התביעה. בתוך כך, התרשם בית המשפט מהאותנטיות של דברי המתלוננת. חיזוק לדבריה של המתלוננת מצא בית המשפט בדיווח שהתקבל אצל רשויות הרווחה בדבר אלימות של המערער כלפי שלושת ילדיו הקטינים. עוד הסתמך בית המשפט על שורה של תעודות רפואיות המאשרות את קיומן של החבלות שאותן ספגה המתלוננת. אשר לעדותו של ב'; בית המשפט קבע כי משסרב לנדב מידע במהלך עדותו מחשש שאביו יישלח למאסר ממושך, יש להעדיף את גרסתו במשטרה. לעומת זאת, כך נקבע, גרסתו של המערער הלכה והתפתחה עם התקדמות החקירה, ועם הזמן נתגלעו בה סתירות ותהיות של ממש. בית המשפט הוסיף והתרשם כי גרסתו של המערער אינה מתיישבת עם יתר הראיות בתיק. על יסוד האמור, הגיע בית המשפט למסקנה כי יש די ראיות לצורך הרשעת המערער בכלל העבירות שיוחסו לו.

גזר הדין בבית המשפט המחוזי

6. ביום 21.9.2015 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. במסגרת טיעוניה לעונש הגישה המשיבה את גיליון ההרשעות הקודמות של המערער, הכולל עונש מאסר מותנה בן 15 חודשים שהושת על המערער בת"פ 6142/07 וכן עונש מאסר מותנה בן שבעה חודשים שהושת על המערער בת"פ 1149/08. המשיבה הדגישה כי מעשיו של המערער פוגעים בביטחונו האישי של הפרט, בזכותו לשלמות גופו, בערכי המשפחה וב"ערכים של מניעת שיבוש אכיפת הדין". לטענתה, יש לקבוע מתחם ענישה נפרד בגין כל אישום: מתחם הנע בין ארבע לשבע שנות מאסר בפועל בגין האישום הראשון; מתחם הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל בגין האישום השני; ומתחם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל בגין האישום השלישי. עוד נטען כי אין כל הצדקה לחפוף את העונשים יתר על המידה. בנוסף טענה

המשיבה כי יש לקחת בחשבון שהעבירות בוצעו תוך שהמערער ניצל לרעה את כוחו ומעמדו, וכי המערער לא נטל אחריות על מעשיו אלא כפר במיוחס לו. כמו כן נטען כי יש לקחת בחשבון כי המעשים בוצעו כאשר תלויים נגד המערער שני מאסרים מותניים. המערער טען בתגובה כי חל שיהיו ניכר מאז ביצוע העבירות ועד ליום מתן גזר הדין וכי אין מקום להפעלת המאסר המותנה בן 15 החודשים מקום בו המשיבה לא הצביעה על תאריכים מדויקים שבהם בוצעו העבירות. עוד ביקש המערער להתחשב בכך שהוא אדם בן 55, בעל משפחה וילדים קטינים. לשיטתו, יש לייחס משקל לכך שילדיו הבוגרים מנישואיו הראשונים, כמו גם המתלוננת עצמה, ביקשו מבית המשפט שלא להשית עליו עונש מאסר בפועל. בדבריו לפני בית המשפט ביקש המערער את התחשבותו ורחמיו של בית המשפט.

7. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, עמד בית המשפט המחוזי על חומרתן של העבירות שבהן הורשע המערער. מעשיו של המערער עלו, כך נקבע, כדי רמיסת כבודם האישי של בני המשפחה, וזאת בנוסף לפגיעה בשלומם הנפשי והגופני. המדובר בהתעמרות שנשאה אופי של מעשי אלימות קשים, ואף כללה ניסיון לדקור את ב' בראשו. בהתבסס על הערכים המוגנים שנפגעו ועל מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שהיא עולה מהפסיקה שאליה הפנו הצדדים, החליט בית המשפט המחוזי לקבוע מתחם ענישה נפרד בגין כל סעיף אישום: בין שתיים לחמש שנות מאסר בפועל בגין האישום הראשון; בין 12 ל-20 חודשי מאסר בפועל בגין האישום השני; ובין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל בגין האישום השלישי. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם; בית המשפט קבע כי ראוי להתחשב לקולא בפרק הזמן המשמעותי שעבר מאז הגשת כתב האישום ועד למתן גזר הדין. עוד נקבע כי יש לתת משקל לגילו של המערער ולכך שהוא בעל משפחה. יחד עם זאת נקבע כי לאור חומרת העבירות ובכורתו של עיקרון הגמול, הרי שלשיקולים אחרונים אלו יש לתת משקל מצומצם יחסית. מן העבר השני, קבע בית המשפט כי יש לזקוף לחובת המערער את עברו הפלילי המכביד, הכולל חמש הרשעות קודמות וריצוי של עונש מאסר בפועל. בהתחשב במכלול השיקולים הללו, ובשים לב למאסרים המותניים התלויים בעניינו של המערער, הושתו על המערער העונשים המנויים לעיל.

טענות הצדדים בערעור

8. המערער - באמצעות בא כוחו, עו"ד אברהם כנאענה - משתית את ערעורו על שלוש טענות מרכזיות. ראשית, נטען כי העונש שהושת על המערער חורג לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת. בניסיון לבסס את הטענה, מפנה המערער לשורה של פסקי דין - שנסיבותיהם חמורות, לשיטתו, מנסיבות המקרה דנן - שבהם הושת עונש מאסר של שישה חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות. שנית, נטען כי בית המשפט שגה משלא העניק את מלוא המשקל הראוי לנסיבותיו האישיות של המערער (אם כי הוא אינו מפרט אילו נסיבות לא זכו להתייחסותו של בית המשפט). שלישית, נטען כי לא היה מקום להפעיל את המאסרים המותניים, וזאת נוכח אי הבהירות סביב מועדי ביצוע העבירות מושא ההליך דנן.

9. המשיבה - באמצעות באת כוחה, עו"ד עילית מידן - מבקשת להדגיש את חומרת העבירות וכן את העובדה שבענינו של המערער היו תלויים מספר מאסרים מותניים. בנסיבות אלה, כך נטען, העונש שהוטל על המערער הינו ראוי ואף מקל. אשר להפעלת המאסרים המותניים; לטענת המשיבה, בית המשפט המחוזי נימק כדבעי את הפעלת המאסרים המותניים, וזאת בהתחשב במועדים הספציפיים שבהם נקב כתב האישום מושא ההליך דנן.

דיון והכרעה

10. לאחר ששמענו את טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו ועיינו בחומרים שהוגשו לעיונו, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות.

11. הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים [ראו למשל: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009); ע"פ 7901/13 סלוטה

נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (9.6.2015) והאסמכתאות שם; ע"פ 4235/14 חטיב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.2.2015) והאסמכתאות שם]. לאחר שבחנו את הטענות שאותן מעלה המערער במסגרת הערעור - ובשים לב למכלול נסיבות העניין - איננו סבורים כי יש בהן כדי להצדיק התערבות בגזר הדין. להלן נבאר כיצד הגענו למסקנה זו.

12. אשר לטענה בדבר חריגה ממדיניות הענישה הנוהגת; בניסיון לבסס את טענתו, מפנה המערער כאמור לשורה של פסקי דין שניתנו על ידי בית משפט זה ובתי המשפט המחוזיים, בהם הוטל או אושר עונש של שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בגין ביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. ברם, עיון בפסקי דין אלו מלמד כי לא ניתן לגזור מהם גזירה שווה לענייננו. הטעם לכך הוא השוני הרב שבין נסיבות ביצוען של העבירות דנן לבין נסיבות ביצוען של העבירות העומדות בבסיס פסקי הדין שאליהם מפנה המערער. בעוד שבמקרה דנן העונש שנקבע בגזר הדין הושת על המערער בעקבות הרשעה בשורה של עבירות אלימות בתוך המשפחה, שבוצעו על פני תקופה של מספר שנים, הרי שפסקי הדין שאליהם מפנה המערער מתייחסים, ללא יוצא מן הכלל, לעבירות אלימות שבוצעו במרחב הציבורי במסגרת תגרות וקטטות שהתפתחו באופן ספונטני [ראו למשל: ע"פ 1566/01 ניסימוב נ' מדינת ישראל (11.6.2001); ע"פ 50/07 אקלה נ' מדינת ישראל (31.5.2007); ת"פ (מחוזי חי') 15816-06-09 מדינת ישראל נ' זידאני (20.5.2010); ת"פ (מחוזי חי') 10818-08-09 מדינת ישראל נ' טאטור (8.6.2010)]. אילו היה המערער מעוניין לשכנע בקיומה של חריגה ממדיניות הענישה הנוהגת, היה עליו להניח לפני בית המשפט מקרים שדומים למקרה דנן מבחינת נסיבותיהם העובדתיות, ולא היה מקום להסתפק בזכות של סעיפי העבירה גרידא.

13. אשר לטענה לפיה בית המשפט המחוזי לא העניק את מלוא המשקל הראוי לנסיבותיו האישיות של המערער; במסגרת טענותיו בכתב ובעל פה, לא פירט המערער נסיבה כלשהי שלא זכתה להתייחסות מצד בית המשפט. עיון בגזר הדין מראה כי בית המשפט נתן את דעתו הן לשיהוי שחל מאז הגשת כתב האישום ועד למתן גזר הדין והן לנסיבותיו המשפחתיות של המערער, וקבע כי מדובר בשיקולים שראוי להתחשב בהם לקולא. בית המשפט קבע אמנם כי בנסיבות העניין שיקולים אלו נסוגים מפני עקרונות הגמול ההלימה, אך לאחר ששקלנו בדבר, לא מצאנו כל פגם באיזון שאותו ערך בית המשפט או בתוצאה שאליה הגיע.

14. אשר לטענה לפיה לא היה מקום להפעיל את שני המאסרים המותנים; למעשה, טענתו של המערער היא כי העבירות מושא ההליך דנן בוצעו לאחר תום תקופות התנאי שחלו עליו. ההוראה החוקית המשמשת כנקודת מוצא להגדרת תקופת התנאי מצויה בסעיף 52(ג) לחוק העונשין, הקובע כי "תקופת התנאי תתחיל ביום מתן גזר הדין ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר - ביום שחרורו מן המאסר ... והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת". ודוק, ההלכה שיצאה תחת ידו של בית משפט זה מורה כי גם אם הנאשם לא שהה במאסר בעת מתן גזר הדין, אך גזר דינו כלל עונש מאסר מותנה לצד עונש מאסר בפועל, יראוהו לצורך חישוב תקופת התנאי כמי ש"נושא אותו זמן עונש מאסר" [ראו: ע"פ 4119/05 ארונבייב נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (6.10.2005); ע"פ 7510/00 במנוקלר נ' מדינת ישראל, פ"ד (4) 258, 269 (2002)]. במועדים הרלוונטיים לענייננו, עמדו כנגד המערער שני מאסרים מותנים. המאסר המותנה הראשון, בן 15 חודשים, הוטל על המערער ביום 7.4.2008 במסגרת ת"פ 6142/07. מאסר מותנה זה כלל תקופת תנאי של שלוש שנים, כאשר לצדה נגזר גם עונש מאסר בפועל בן 15 חודשים. המשמעות היא שתקופת התנאי הכוללת היא של ארבע שנים ושלושה חודשים, אשר הסתיימה לפיכך ביום 7.7.2012. המאסר המותנה השני, בן שבעה חודשים, הוטל על המערער ביום 29.6.2009 במסגרת ת"פ 1149/08, וכלל תקופת תנאי של שלוש שנים. דהיינו, תקופת התנאי הסתיימה ביום 29.6.2012. פשיטא כי מקום שהעבירות מושא האישום השני ארעו בחודש מאי 2011 לכל המאוחר, הרי שעבירות אלה בוצעו בתוך שתי תקופות התנאי שהיו תלויות ועומדות בעניינו של המערער. אשר על כן, לא נפל כל פגם בהפעלת שני המאסרים המותנים.

15. בשולי הדברים נוסיף ונדגיש, כי גם בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה המאסרים המותנים ירוצו בחופף האחד לשני ובמצטבר לעונש בן 30 החודשים שהושת, לא מצאנו כל הצדקה להתערב. זאת בהיעדר טעמים מיוחדים

המצדיקים סטייה מהעיקרון שלפיו עונש מאסר על תנאי שמופעל נגד נאשם ירוצה במצטבר לעונש המאסר שנגזר עליו [ראו: ע"פ 1121/11 אזולאי נ' מדינת ישראל (27.11.2011)] ובהתחשב בכך שבית המשפט כן הלך כברת דרך מסוימת לקראת המערער בקובעו כי שני המאסרים המותנים יופעלו בחופף האחד לשני.

16. סוף דבר – מן הטעמים שפורטו לעיל, דין הערעור להידחות.

ניתן היום, ל בשבט התשע"ו (9.2.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
